

QUAD: HİNT-PASİFİK BÖLGESİ İÇİN DÖNÜM NOKTASI

Şevval Beste GÖKÇELİK

Misafir Araştırmacı

Amerika Birleşik Devletleri, Hindistan, Japonya ve Avustralyayı kapsayan Dörtlü Güvenlik Diyalogu (Quadilateral Security Dialogue - QUAD) zirvesi 12 Martta gerçekleşti. 2007de kurulan ve 2017de canlandırılmaya çalışılan ancak etkisiz bir girişim olarak kalan QUADın yakın zamanda yeniden gündeme gelmesi, Çinin yükselişinin yarattığı tedirginlikten ve uluslararası düzene karşı Çinden algılanan güvenlik tehdidinden kaynaklanmaktadır. Ancak, QUADın ilk ortak bildirisinde Çine karşı askeri güvenlik hususlarına doğrudan atıfta bulunulmamıştır. Bunun yerine zirvenin en önemli konuları COVID-19 aşısı üretimiyle, gelişen teknolojiler üzerinde iş birliğini kolaylaştırmak ve iklim değişikliğini önlemekle ilgili olmuştur.[1] Buna ek olarak, Çinin cep telefonlarından radarlara kadar değişen yüksek teknoloji endüstrilerindeki tekeli azaltmaya yönelik olarak bir tedarik zinciri oluşturulması kararlaştırılmıştır.[2] Yine de, Çinin Doğu Asya komşularını sömürmeye ve Hint Okyanusu bölgesini tehdit etmeye başlamasıyla QUAD toplantılarının ve askeri tatbikatların hızının artması tesadüf değildir.[3]

Çinin ekonomik ve askeri yükselişine, insan hakları ihlallerine ve otoriter hükümet biçimine rağmen; Çin, dört QUAD ülkesinin de en büyük ticari ortağı konumundadır ve bu ülkeler Çin ekonomisiyle sıkı bir şekilde iç içe geçmiş durumda olmaya devam etmektedirler. Çinin askeri, ekonomik ve teknolojik açıdan artan gücü, ABD açısından rekabeti derinleştirmektedir ve bu durum ABDyi Çinle kavgalı olmaya ederse giderek izole hale getirebilecektir. ABD, silahlı mücadele veya tehditler yoluyla Çinin siyasi-ekonomik, diplomatik ve teknolojik gelişimiyle yarışmak yerine, QUAD gibi girişimler vesilesiyle Asyada güvenebileceği ülkelerle ortak politikalar belirleme hedefine yönelmiştir.[4] Askeri güç açısından Çin; Güney Asya, Güney Çin Denizi ve Doğu Çin Denizindeki ABD çıkarlarına yönelik teknolojik olarak gelişmiş bir tehdit oluşturmaktadır. Ekonomi açısından Çin, küresel tedarik zincirlerinde önemli bir oyuncudur ve şu anda en büyük aşısı tedarikçisidir. Çin, Kuşak Yol Girişimi ile küresel ölçekte büyük sermayeye ve yatırımcılara ulaşmakta olan, hızla yükselen bir güçtür. Ortak bildiri aşısı geliştirme ve kritik teknolojiler üzerine çalışma grupları oluşturmaya odaklanırken, QUAD aynı zamanda küresel düzenin Çine kaymasını engellemeyi hedeflemektedir.[5]

Bu gelişmeler doğrultusunda ABDnin Joe Biden yönetimi, Asya-Pasifikteki müttefikleriyle daha yakın ilişkiler kurarak ABDnin gücünü artırmaya çalışmaktadır. Sanal ortamda gerçekleştirilen QUAD zirvesinde Biden; Çinin meydan okumasıyla yüzleşmek için ABDnin

stratejisinin, demokratik ülkelerle bağlarını güçlendirerek Çini uluslararası kurallara göre oynaması için teşvik etmek ve ülkeyi Pekinin önemli yatırımlar yaptığı Dördüncü Sanayi Devrimi için hazır hale getirmek olduğunu belirtmiştir. Biden sözlerine Güçlü bir rekabetimiz olacak, ancak Çinin uluslararası kurallara göre oynamasında ısrar ediyoruz: adil rekabet [olmasını istiyoruz], adil uygulama adil [ticaret demektir] şeklinde devam etmiştir.[6] Biden konuşmasında Çin Devlet Başkanı Xi Jinpingi [bünyesinde] demokrasinin küçük Dsi bile bulunmayan, son derece zeki bir adam olarak nitelendirmiştir.

Bu toplantıdaki konuşmaların ardından Çin QUADa hızlı bir şekilde tepki göstermiştir. Çin Dışişleri Bakanlığı sözcüsü, grubu Çinin çıkarlarını baltalamakla suçlamıştır. Çin Savunma Bakanlığı da grubun Soğuk Savaş zihniyetine bağlı olduğunu, grup çatışması peşinde olduğunu, jeopolitik oyunlara meraklı olduğunu, sözde Çin sorununu bir bahane olarak kullandığını ve bölge ülkeleri arasında anlaşmazlığı körüklediğini söylemiştir. Bazı yorumcular QUADı tek sesle konuşamayan ve gerçek bir kurumsal yapıdan yoksun bir platform olarak tanımlamıştır. Bazılarıysa, QUADın Çinin tepkisine neden olacak bir Asya NATOsunu dönüştürebileceğinden endişelenmektedir. Bu nedenle QUAD, Çin için tepki ve eleştirilerin odak noktası olmaktadır.[7] QUADın Çinin küresel yükselişini durduracak bir mekanizma olarak oluşturulması, Çinin yakın gelecekte ABDye rakip olacak ve belki de ABDyi geride bırakabilecek bir güç kazanma potansiyeline sahip olduğunun kanıtı olarak görülmektedir.

Çinin bölgedeki ekonomik rolünü ikame edecek bir strateji olmadan, Hint-Pasifik bölgesinde etkili bir güç dengesi sağlamak mümkün olmayacaktır. Pekinin ekonomik baskısı özellikle Hindistan ve Avustralyaya karşı sert tavırlarında belirgin olarak görülmektedir. Bu durum, QUAD ekonomilerini yeni ekonomik bütünleşme modelleri yaratmaya itmiştir. Bu doğrultuda Hindistan, Japonya ve Avustralya tarafından Eylül 2020de başlatılan Tedarik Zinciri Dayanıklılığı Girişimi (Supply Chain Resilience Initiative), QUADın yaklaşmakta olan ekonomik odağının müjdesini vermiştir. QUADın niyetlerine ve politika girişimlerine rağmen, Çinin Hint-Pasifik bölgesinde ekonomik varlığını azaltmak kolay değildir. Dünyanın en büyük ekonomileri arasında sadece Çin, 2020de tüm zamanların en yüksek ihracatını gerçekleştirerek, pozitif bir büyüme oranı kaydetmeyi başarmıştır. Pekinin Bölgesel Kapsamlı Ekonomik Ortaklığı (Regional Comprehensive Economic Partnership - RCEP) ve AB ile Kapsamlı Yatırım Anlaşmasını (Comprehensive Agreement on Investment) onaylaması, bölgenin merkezi ekonomik gücü olma kararlılığının bir başka işaretidir. Tüm bunlara rağmen QUAD, yalnızca bölgedeki askeri güç dengesine değil, aynı zamanda ekonomik güce de önem verdiği için uzun vadede amaçlarını gerçekleştirebilecek olan faydalı bir koalisyon olacaktır.[8]

Sonuç olarak, QUADın Çinin tekellerine meydan okuma ve yeni ekonomik entegrasyon kalıpları yaratma konularındaki kararlılığı, Pekine QUAD üyelerinin uzun vadede kırılganlıklarını azaltmak için kısa vadeli zararlara katlanmaya gönüllü olduklarına dair bir sinyal vermektedir. QUAD aynı zamanda, özellikle Çine yönelik hassas çıkar dengesini istikrarsızlaştırma potansiyeli olan, ASEAN ve kimi bölge ülkelerinin dillendirdiği kuşkuları yatıştıracaktır.[9] Çine karşı bir araya gelmeye odaklanması, değişen güç dengelerinin bir yansımasıdır. Özetle QUAD, üyeleri birlikte hareket etmeyi başardığı sürece Çinin bölgedeki hegemonyasını tehdit etme potansiyeline sahip bir girişim olacaktır.

*Fotoğraf: QUAD ülkelerinin liderleri - Kaynak: Nikkei Asia

[1] Sumitha Narayanan Kutty and Rajesh Basrur, The Quad: What It Is □ And What It Is Not: The Quad is no Asian NATO and that may be its greatest strength, *The Diplomat*, March 24,2021, <https://thediplomat.com/2021/03/the-quad-what-it-is-and-what-it-is-not/>

[2] Yogesh Joshi, Will the Quads focus on vaccines, rare earths help it win friends in ASEAN?, *South China Morning Report*, March 18, 2021, <https://www.scmp.com/week-asia/opinion/article/3125837/will-quads-focus-vaccines-rare-earths-help-it-win-friends-asean>

[3] James Holmes, Can the Quad Transform Into an Alliance to Contain China?, *The National Interest*, March 21,2021, <https://nationalinterest.org/feature/can-quad-transform-alliance-contain-china-180786>

[4] Chas W. Freeman, Playing at War Games with China, *ChasFreeman.net*, February 11,2021, <https://chasfreeman.net/playing-war-games-with-china/>

[5] The Quad: What It Is - And What It Is Not...

[6] Arul Louis, Quad summit got China's attention on commitment to Indo-Pacific: Biden, *Business-Standard*, March 26, 2021, https://www.business-standard.com/article/international/quad-summit-got-china-s-attention-on-commitment-to-indo-pacific-biden-121032600093_1.html

[7] Ian Marlow, What Is the Quad and Should China Fear It?, *Bloomberg*, March 26, 2021, <https://www.bloomberg.com/news/articles/2021-03-26/what-is-the-quad-and-should-china-fear-it-quicktake>

[8] Will the Quads focus on vaccines, rare earths help it win friends in ASEAN?

[9] Will the Quads focus on vaccines, rare earths help it win friends in ASEAN?

Yazar Hakkında :

Şevval Beste Gökçelik 2019 yılında Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Uluslararası İlişkiler Bölümü □□□□ mezun olmuştur. Lisans mezuniyetini takiben 2019 yılında Orta Doğu Teknik

Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Avrasya Çalışmaları tezli yüksek lisans programına başlamıştır. 2018 yılında Erasmus programı kapsamında Università di Studi Degli Siena'da (Siena Üniversitesi) lisans ve yüksek lisans seviyesinde dersler almıştır.

Lisans öğrenimi sırasında Ocak 2019'da Türkiye Stratejik Analizler Merkezi'nde staj yapmış ve Türkiye için doğrudan ve dolaylı ilgilendirebilecek bölge dışı siyasi, ekonomik, askeri ve sosyokültürel gelişmelerin yakından takibini sağlamıştır. Burada 'Arap Baharı'nda Gençlik Örgütleri' adlı tez

çalışmasını hazırlamıştır. Ayrıca TÜRKSAM Göçmen Bültenini hazırlamıştır. Yüksek lisans öğrenimi sırasında 2019 yılında Polonya'nın Sevela Poste kentinde "QUAD- HİNT-PASİFİK BÖLGESİ İÇİN DÖNÜM NOKTASI" Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM), Yorum No.2021 / 20. Nisan 06. Erişim Mayıs 20, 2026. <https://avimbulten.org/tr/Yorum/QUAD-HINT-PASIFIK-BOLGESI-ICIN-DONUM-NOKTASI> Kasım 2020'de Misafir Araştırmacı olarak AVİM'e katılmıştır.

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE

Tel: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax:** +90 (312) 438 50 26

@avimorgtr

<https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi>

E-Posta: info@avim.org.tr

<http://avim.org.tr>

© 2009-2025 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır